

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 31 август 2022 година

Соопштение за печат

Позначајни движења кај останатите финансиски институции^{1,2} (ОФИ): втор квартал на 2022 година

- **Вкупните средства на останатите финансиски институции (ОФИ) изнесуваат 169.538 милиони денари во вториот квартал на 2022 година**, што претставува квартален раст од 677 милиони денари. Во рамки на **структурата на средствата на ОФИ**, најголемо учество и понатаму имаат пензиските фондови со 64,9%, а по нив следуваат осигурителните друштва, со учество од 18,6%.
- **Вкупните средства на останатите финансиски институции (ОФИ), во вториот квартал од годината**, остварија раст од 0,4%, на квартална основа во најголем дел под влијание на зголемувањето на средствата на осигурителните друштва, а во позитивна насока влијаеја и повисоките средства на финансиските и лизинг друштвата (со речиси подеднаков придонес), во услови на пад на средствата на инвестициските и пензиските фондови. Анализирано на годишно ниво, растот изнесува 11,1%, главно заради повисоките средства на пензиските фондови, при позитивен придонес и на средствата на останатите потсектори.

Табела 1. Вкупни средства / обврски на ОФИ³

	Кв.2 2021	Кв.1 2022	Кв.2 2022	Квартални промени		Годишни промени		Структура (Вкупно ОФИ)
				Кв.2 2022/Кв.1 2022		Кв.2 2022/Кв.2 2021		
	Состојби, во милиони денари			милиони денари	%	милиони денари	%	%
1. Останати финансиски институции	152,600	168,861	169,538	677	0.4	16,938	11.1	100
1.2 Пензиски фондови	99,424	110,320	110,103	-218	-0.2	10,679	10.7	64.9
1.1 Осигурителни друштва	28,813	30,369	31,460	1,090	3.6	2,646	9.2	18.6
1.3 Инвестициски фондови	10,118	11,776	10,710	-1,066	-9.1	592	5.8	6.3
1.4 Други ОФИ	14,245	16,396	17,266	870	5.3	3,021	21.2	10.2
1.4.1 Финансиски друштва	5,875	7,271	7,777	505	7.0	1,902	32.4	4.6
1.4.2 Лизинг друштва	6,478	6,974	7,471	497	7.1	993	15.3	4.4
1.4.3 Друштва за управување со пензиски и инвестициски фондови	1,892	2,150	2,018	-132	-6.2	126	6.7	1.2

Извор: НБРСМ.

¹ Во останатите финансиски институции се вклучени: инвестициските фондови, пензиските фондови, осигурителните друштва, друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

² Во август 2018 година е направена ревизија на податоците за првиот квартал на 2018 година заради примената на нова методологија согласно со новиот Прирачник и новото Упатство за монетарна и финансиска статистика на ММФ од 2016 година. Клучни се две промени. Првата се однесува на промената на третманот на финансиските инструменти деноминирани во денари со валутна клаузула, коишто согласно со новата методологија од категоријата „денари“ се прераспределени во категоријата „странска валута“. Втората промена е во прикажувањето на исправката на вредноста на финансиските инструменти, којашто наместо во капиталот се прикажува во рамките на категоријата „останати обврски“. За повеќе информации види на следнава врска:

http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf

³ За потребите на ова соопштение, во категоријата „Други ОФИ“ се опфатени: друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Најголемиот дел од средствата на ОФИ** се однесува на вложувањата во должнички хартии од вредност⁴ (учество од 50,7%), како и вложувањата во сопственички хартии од вредност и пласмани во валути и депозити (учество од 24,3% и 10,2%, соодветно). **На страна на обврските**, најголемиот дел им припаѓа на техничките резерви на осигурување⁵ и капиталните сметки⁶ (учество од 57,7% и 32,9%, соодветно).

Табела 2. Средства / обврски на ОФИ, по потсектори и по финансиски инструменти, кв. 2 2022

	Вкупно ОФИ		Пензиски фондови		Осигурителни друштва		Инвестициски фондови		Други ОФИ	
	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)
Вкупни средства	169,538		110,103		31,460		10,710		17,266	
Валути и депозити	17,351	10.2	7,076	6.4	6,648	21.1	2,733	25.5	893	5.2
Хартии од вредност различни од акции	85,967	50.7	69,160	62.8	12,803	40.7	2,919	27.3	1,085	6.3
Кредити	12,791	7.5	0	-	185	0.6	1	0.0	12,605	73.0
Акции и останат сопственички капитал	41,131	24.3	33,786	30.7	2,154	6.8	5,045	47.1	145	0.8
Технички резерви на осигурување	2,751	1.6	0	-	2,751	8.7	0	-	0	-
Финансиски деривати	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-
Останати средства	6,338	3.7	81	0.1	5,580	17.7	11	0.1	666	3.9
Нефинансиски средства	3,210	1.9	0	-	1,338	4.3	0	-	1,872	10.8
Вкупни обврски	169,538		110,103		31,460		10,710		17,266	
Кредити	9,324	5.5	0	-	21	0.1	0	-	9,303	53.9
Технички резерви на осигурување	97,880	57.7	78,446	71.2	19,434	61.8	0	-	0	-
Финансиски деривати	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-
Останати обврски	6,524	3.8	181	0.2	3,459	11.0	89	0.8	2,794	16.2
Капитални сметки	55,810	32.9	31,476	28.6	8,545	27.2	10,621	99.2	5,169	29.9

Извор: НБРСМ.

- **Анализирано по инструменти, на страната на средствата**, кварталниот раст во најголем дел произлегува од повисоките вложувања во должнички хартии од вредност. Вложувањата во должнички хартии од вредност се и главниот носител на годишниот раст во услови на раст, но помал и кај сопственичките хартии од вредност. На страната на обврските, растот на квартална основа се објаснува со зголемувањето на техничките резерви на осигурување, во услови на пад кај капиталните сметки. Годишниот раст во најголем дел се должи на повисоките технички резерви на осигурување, при позитивен придонес и на останатите категории.

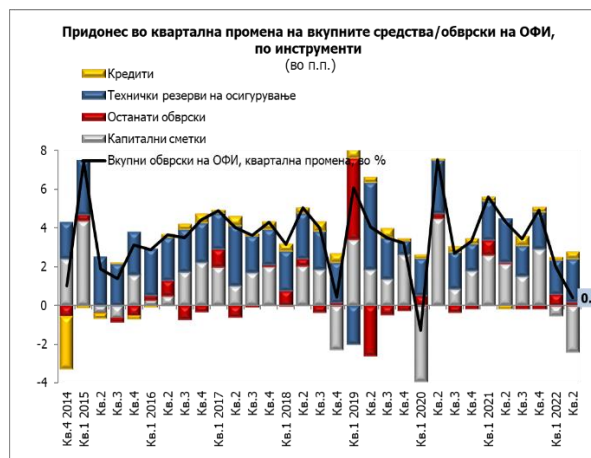
⁴ Должничките хартии од вредност (ДХВ) се однесуваат на хартиите од вредност различни од акции согласно со меѓународната класификација на финансиските инструменти, како што е објавено во билансите и прегледите на останатите финансиски институции.

⁵ Техничките резерви на осигурување содржат: нето-капитал на домаќинствата во резерви од животна осигурување, нето-капитал на домаќинствата во пензиските фондови и претплатени премии и резерви наспроти книговодственото побарување (неживотното осигурување).

⁶ Капиталните сметки ги опфаќаат: сопственичките вложувања, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и посебната резерва и вредносните приспособувања.

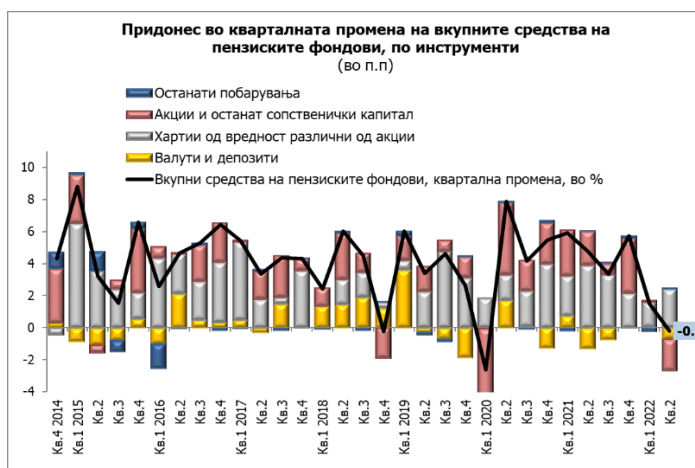
Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ.

Позначајни движења кај ОФИ, по видови институции

- Во вториот квартал на 2022 година, **вкупните средства на пензиските фондови (задолжителни и доброволни)**, се намалија за 0,2% на квартално ниво, главно поради намалените вложувања во сопственички хартии од вредност, а во помал дел и на валутите и депозитите, во услови на остварен раст на вложувањата во должнички хартии од вредност. Средствата на пензиските фондови растат со стапка од 10,7% на годишна основа, во најголем дел како одраз на повисоките вложувања во должнички хартии од вредност, при помал позитивен придонес и на сопственичките хартии од вредност, а во услови на забележан пад на валутите и депозитите. На страната на обврските, падот на квартално ниво е резултат на намалените капитални сметки, во одреден дел неутрализиран од растот кај техничките резерви на осигурување, додека годишната промена се должи на зголемувањето на техничките резерви на осигурување и капиталните сметки.

Извор: НБРСМ.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- Кварталната стапка на раст на **вкупните средства на осигурителните друштва**⁷ изнесува 3,6%, во најголем дел под влијание на останатите побарувања, а дополнителен позитивен придонес имаат и техничките резерви на осигурување, како и инвестирањата во должнички државни хартии од вредност. На годишно ниво, растот од 9,2% главно е поттикнат од инвестирањата во должнички државни хартии од вредност, а во позитивна насока влијаеја и останатите побарувања, техничките резерви, валутите и депозитите и сопственичките хартии од вредност. На страната на обврските, главен носител на кварталниот раст се техничките резерви на осигурување и останатите обврски, коишто во најголем дел го објаснуваат и годишниот раст, при дополнително позитивно влијание и на капиталните сметки.

Извор: НБРСМ.

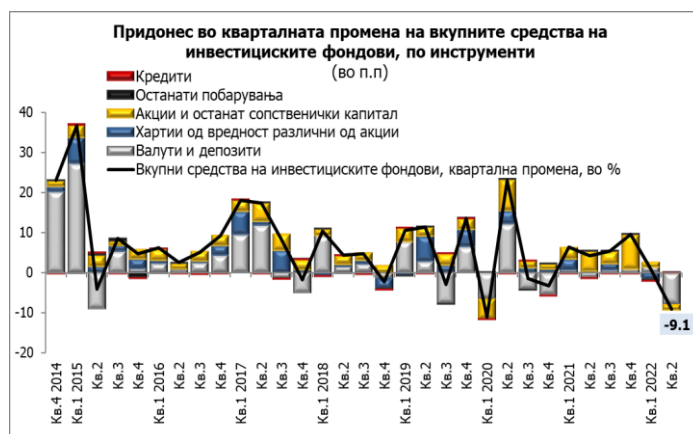
- Кај **вкупните средства на инвестициските фондови**⁸, во овој квартал е остварен квартален пад од 9,1%, кој пред сè произлегува од намалувањето на валутите и депозитите, а во помал дел и од вложувањата во сопственички хартии од вредност. Сепак, на годишно ниво, средствата на инвестициските фондови се зголемија за 5,8%, во целост како резултат на зголемените вложувања во сопственички хартии од вредност (на нерезиденти), во услови на пад кај останатите инструменти, најмногу кај валутите и депозитите. На страна на обврските, намалувањето кај капиталните сметки е главниот фактор за кварталниот пад на вкупните средства на инвестициските фондови, додека на годишна основа капиталните сметки бележат раст.

⁷ НБРСМ тековно ја известуваат сите шеснаесет осигурителни друштва коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на осигурувањето (АСО), од кои единаесет за неживотно осигурување и пет за животно осигурување.

⁸ Во регистарот на Комисијата за хартии од вредност (КХВ), тековно се опфатени дваесет отворени и девет приватни инвестициски фондови, при што во податоците тековно се опфатени дваесет и осум фондови.

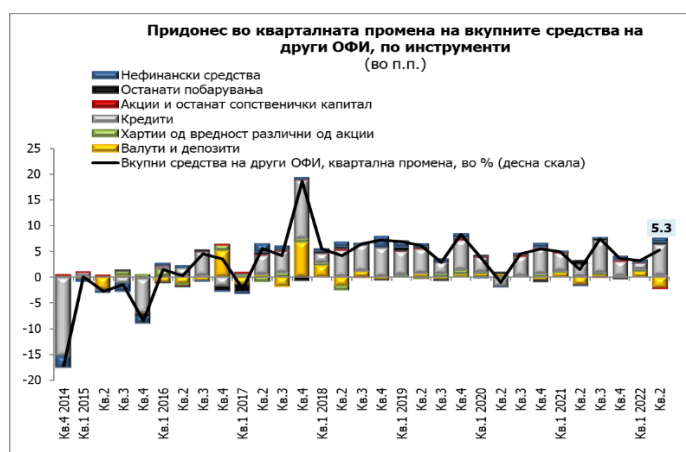

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ.

- Во вториот квартал од 2022 година, **вкупните средства на другите ОФИ**^{9,10,11} се повисоки за 5,3% на квартална основа и 21,2% на годишна основа. Кредитите на финансиските и лизинг друштвата, изнесуваат 12.594 милиони денари во вториот квартал на годината, од кои 7.033 милиони денари се однесуваат на финансиските друштва, а 5.561 милион денари на лизинг друштвата. Кредитната активност на овие два сектора бележи позначителен квартален раст од 8,6%, при годишен раст од 25,4%, во услови на поголемо кредитирање од страна на финансиските друштва. На страната на обврските, обврските врз основа на кредити имаат најголемо влијание кон растот врз двете основи, во услови на дополнителен позитивен придонес и на капиталните сметки и останатите обврски.

Извор: НБРСМ.

⁹ Почнувајќи од првиот квартал на 2014 година, вклучени се податоците за новите известувачи финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг. Во податоците тековно се опфатени триесет и едно финансиско друштво и седум друштва даватели на финансиски лизинг.

¹⁰ Во четвртиот квартал на 2017 година во сериите податоци е вклучено ново финансиско друштво (штедилница којашто се пререгистрира во финансиско друштво), промена којашто има влијание врз годишните стапки на промена.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Ревизии на податоци

Податоците за движењата кај ОФИ во ова соопштение содржат ревизии на податоците за периодот од третиот квартал 2021 година до првиот квартал од 2022 година, поради добивање нови, коригирани информации и податоци од известувачите, како и подобар опфат на известувачите. Овие ревизии не предизвикаа значителни промени кај претходно објавените податоци и главно произлегуваат од подобрениот опфат и квалитет на известувањата.

Придружни информации

Временски серии податоци: Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции

<http://nbrm.mk/ns-newsarticle-bilans-i-pregledi-na-finansiskite-institucii-kvartalni-podatoci.nspj>

Методолошки објаснувања:

http://nbrm.mk/content/statistika/Monetarna%20statistika/metodologija/Metodologija_monetar_na_07_2018_mak.pdf

Информација за методолошки измени во монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки:

http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf

Следни објавувања: Календар на објавување податоци

http://www.nbrm.mk/content/statistika/kalendar/Kalendar_na_objavuvanje_podatoci.pdf

Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции: 30 ноември 2022 година (референтен пресек заклучно со трет квартал на 2022 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 116 (или 112/ 110/ 108).